ספר

מקוה יהודה

בו יבואר איך שיש ביכולת לעשות בכל בית מקוה קטן כשר לטבילה. אם אף מימי נהר גדול יומשך לתוכו על ידי סילונות המונחים בארץ. ותקנה גדולה נשנה כאן להציל נפשות רבות מעונש כרת רח״ל. כי יטהרו במים טהורים.

חובר ע״י הרה״ג המפורסם וכו׳ מוה״ר

יהודה יודל ראזענבערג

במהו״ר ישראל יצחק ז״ל, יליד מדינת פוילין. מלפנים רב בעיר טארלא, ווארשא, לאדז, וכעת ראב״ד בעיר טאראנטא מדינת קאנאדא. מחבר הספרים: ידות נדרים. שערי זהר תורה, שהוא העתקת הזוהר הקדוש על לשון קודש. ילקוט אליהו הנביא. ספר רפאל המלאך, הקריאה הקדושה, ועוד כמה ספרים מפורסמים.

באמערקונג. צום סוף ספר איז געשטעלט געווארען אויף זשארגאן אלע נויטיגע ידיעות, דער פלאן ווי אזוי אזא הויז־מקוה׳לע דארף געמאכט ווערען, מיט אלע נויטיגע דינים פון דעם.

ספר

מקוה יהודה

בו יבואר איך שיש ביכולת לעשות בכל בית מקוה קטן כשר לטבילה. אם אף מימי נהר גדול יומשך לתוכו על ידי סילונות המונחים בארץ. ותקנה גדולה נשנה כאן להציל נפשות רבות מעונש כרת רח״ל. כי יטהרו במים טהורים.

חובר ע״י הרה״ג המפורסם וכו׳ מוה״ר

יהודה יודל ראזענבערג

במהו״ר ישראל יצחק ז״ל, יליד מדינת פוילין. מלפנים רב בעיר טארלא, ווארשא, לאדז, וכעת ראב״ד בעיר טאראנטא מדינת קאנאדא. מחבר הספרים: ידות נדרים. שערי זהר תורה, שהוא העתקת הזוהר הקדוש על לשון קודש. ילקוט אליהו הנביא. ספר רפאל המלאך, הקריאה הקדושה, ועוד כמה ספרים מפורסמים.

באמערקונג. צום סוף ספר איז געשטעלט געווארען אויף זשארגאן אלע נויטיגע ידיעות, דער פלאן ווי אזוי אזא הויז־מקוה׳לע דארף געמאכט ווערען, מיט אלע נויטיגע דינים פון דעם.

[illegible]

אזהרה

ידוע לכל שעל פי דין תורה כל אדם יכול לאסור את שלו, וכן גם חק המדינה. לכן אוסר אני על כל אדם לבל יהין להדפיס חיבור הזה בלתי רשותי. העובר ענש יענש. והשומע יברך.
המחבר

בעזרת צורי וקוני

הנני בזה להודיע בשערי בת רבים על אדות תקנה טובה שיש ביכולת לתקן לישראל הדרים במקומות כאלה שאין ביכולתם לעשות להם מקוה של קהל מחמת מניעות שונות, והנשים אין ביכולתן לנסוע למקום רחוק לבית הטבילה. יש מהם אשר מחמת בושה של טפשות ממאנות לנסוע. ולאו דוקא לנסוע, אלא אפילו גם ללכת לבית הטבילה. והמשכילות שבהן תאמרנה שעל פי חכמת ,,היגיענא'' סכנה נשקפת בטבילת מקוה של קהל, והאיסור כרת של נדה כמעט שהותר להן ולהם ע"י עבר ושנה. אוי לאזנים שכך שומעות. לכן נתעוררתי לתקן להם מקואות־בית קטנים שיהי' כשר וישר על פי דין תורתנו הקדושה לטבילת נדה. ומקוה קטן כזה אין דורש הוצאות גדולות ולא מקום גדול. וגם אפשר להעמידו באיזה חדר שהוא אם אך יגיע למקום ההוא מי נהר גדול הנמשכים ע"י סילונות לתוך הבתים. ולא מי באר. ועי"ז בלתי ספק ינצלו נפשות רבות מישראל מעונש כרת של איסור נדה. כדקי"ל דלא שבק אינש היתרא ואכיל איסורא.

ראשית אדבר ואבאר בענין המים הנהוג בערים הגדולות שנמשכים לבתים ע"י סילונות של מתכות הקבועים בעומק הארץ מן הנהרות הגדולים ולא מן הבארות. ונעיין בדין אותן המים אם יש עליהם החשש של מים שאובין או אם יש עליהם החשש שאין חיותן בטהרה. הנה זה דבר פשוט ומוסכם בפוסקים ראשונים ואחרונים דמותר לעשות מקואות ע"י ציגורות וסילונות של מתכות אם הם מחוברים לקרקע או שמחוברים לדבר המחובר לקרקע, כמבואר היטב ביור"ד סי' ר"א סעי' ל"ו ומ"ח. ויעוין מזה בספר ערוך השלחן סי' ר"א סעי' קס"ה. וז"ל בזמננו שהרבה מקואות יש שממשיכים המים ע"י סילונות של ברזל מן נהר גדול, אם הסילונות מחוברים לכתלים ודאי מותר, ואף כשהם אינם מחוברים מ"מ מותר אם בסוף כל הסילונות עושים סילון של עץ אורך ג' טפחים וממנו יורד המים למקוה. ולפי דעת הרא"ש שיתבאר דבמעין בכל גוני כשר, א"צ סילון של עץ כלל בסופו ולא שהסילון של ברזל יהי' מחובר עכ"ל. ועוד כתב שם מענין זה בסעי' קס"ט. וז"ל יש מקואות בערים הגדולות אשר שם הולכים המים מן הנהרות לכל בתי העיר דרך צינורות וסילונות תחת הקרקע, ונקרא בלשון המדינה „וואדא־פראוואָדען" וממשיכים גם למקואות המים האלה צריכין ליזהר או שיפלו למקוה מהצינורות והסילונות של ברזל המחוברים לקרקע או שבמקום שפיכתן למקוה יעשו סילון של עץ במשך ג' טפחים. ובמים האלה מוכרחים לסגור

המים אחרי הכנסם למקוה, שאין עליהם דין מעין רק דין מקוה לטהר באשבורן ולא בזוחלין. וצריכים ליזהר בכל זה. עכ"ל.

והנה כן אחרי חקירה ודרישה בענין הוואסער־לייטונג נודע לי שהמים נמשכים תמיד כמו ממילא ע"י מכונות העובדות בכח עלעקטרין לשפוך ולדחות המים אל תיך סילונות רחבים מן נהר גדול אשר לא יכזבו מימיו לעולם ויש לו דין מעין. וכך הוא סדר הילוך המים האלה. לא הרחק מן הנהר נבנה מגדל אבנים גדול ברוחבו ובגובהו. בתוך המגדל מונח חול הרבה מאד כדי שיזדקקו המים העוברים בו ע"י החול. ואל תוך המגדל הזה נמשכים המים מן הנהר הגדול במדה מרובה וגדולה בכל רגע ורגע ע"י מכונה עלעקטרית הפועלת ועובדת בתוך הנהר בכח גדול מאד לדחות ולהעלות המים אל תוך המגדל ע"י ,,קאנאלען„ של בנין אבנים ולבנים. ועוד במקום אחר לא רחוק הרבה משם נמשכים המים לתוך רעזואר גדול מאד העומד על מקום גבוה, והוא יכיל בקרבו אלפי אלפים קבין מים הנמשכים לתוכו תמיד מן המגדל המזקק ג"כ ע"י מכונות הפועלות בכח עלעקטרין. ומשם נמשכים המים אל הבתים ע"י כח הדוחה של המים המרובים הנמצאים תמיד בתוך הרעזואר הגדול. אבל מובן שע"י רעזואר כזה אין נעשין המים שאובין, דאין שום חשש לחשוב על רעזואר גדול כזה הנבנה בארץ או שנעשה מתחלה לקרקע ונקבים שבו פתוחים תמיד שיהי' לו דין כלי. נמצא שבכל דרך המשכת המים אין

מתכנסין המים בשום מקום לתוך כלי בית קבול שעי"ז יהי' חשש שאובין על המים האלה. וכעין זה החשש של הרעזווארר מובא בשו"ת ח"ס חלק יור"ד תשו' רי"ד דאין לחוש לזה כלל.

וכן מצאתי בשו"ת משיב דבר מהגאון הגדול מהו"ר נפתלי צבי יהודה ברלין ז"ל בסי' ל"ח. וז"ל שם שואל השואל על דבר טבילת נשים בוואנעס שהמה כלי אבן ומנוקבים בתחתיתם, וחשש על המים הבאים שמה ע"י צינורות של מתכות שנעשין שאובין עי"ז. ועוד חשש דשמא עי"ז יבאו לטבול בוואנעס של מתכות הנמצאים בבתיהם דיאמרו מה בין זה לזה, והשיב הגאון בקצור, דאם לא נפסק הקילוח מן המעין בתוך הצנורות שמוליכים המים אל הוואנעס, כל זמן שלא נפסק הקילוח הרי הוא כמעין כמבואר ביור"ד ס"י ר"א סע"י יו"ד. ועל דבר שיש לחוש לקלקולים, כבר אמרו בגמ' נדה דף ס"ז משום גזירת מרחצאות כמובא ביור"ד סי' קצ"ח סעי' ל"א אבל אין לנו להוסיף גזרות מדעתנו. ובפרט במקומות שהמקואות קרים והנשים בזמן הזה חלושות ואינן יכולות לסבול קרירות ויש לחוש שלא יטבלו כלל. וחובה עלינו לראות תקנה שיהיו יכולין לטבול בחמין. והשי"ת יסיר תקלה ומכשול מישראל עמו. עכ"ל.

ולפע"ד עוד יש להוסיף על דברי הגאון ברלין ז"ל שעוד בימי המשנה הי' להם מקואות באמבטאות של בנין כדאיתא במשנה י' פ"ו דמקואות, האביק שבמרחץ וכו' וחכמים אומרים אם

מקבלת האמבטי רביעית עד שלא יגיעו לאביק כשר. ויעו"ש בפי' ברמנורא ופי' הר"ש וזה לשונם, שהמים הנמשכים לאמבטי הן כשרים לטבילה דלאחר שרחצו בחמין שבמרחץ נכנסים לאמבטי וטובלין בו, עכ"ל. הרי בפירוש דלא חששו לגזור באמבטי של בנין אטו אמבטי שהוא כלי המטולטל.

ועוד יש לעיין ע"ד החשש שהמים הנמשכים לתוך הצינורות ע"י המכונות הנפעלות בכח גברא שהוא מקבל טומאה ואין חיותן בטהרה. אמנם זה ברור דליכא כלל בזה כח ראשון דגברא. כי האמנם שהמכונה העובדת בכח העלעקטרין נצרכת לפעולת אדם, אבל אין זה כח גברא לפסול המים בשביל זה. וכמו שהאריך בענין זה בשו"ת מהרי"ט הובא בגליון יור"ד דפוס לעמבערג. וזה לשונו: בקיצור, בנידון דידן שהמים נתלשים מאליהם ע"י שהגלגל מתגלגל מכח המים ומעלה המים מן הנמוך לגבוה, הא לא חשוב שאיבה, וראי' מגל שנתלש וכו'. ועוד דתניא בתו"כ אי מה מעין שאין בו תפיסת ידי אדם אף וכו' ת"ל ובור. ובור הרי יש בו תפיסת ידי אדם ואכשר רחמנא, מעין נמי אע"פ שיש בו תפיסת ידי אדם כגון שהמשיכוהו למקומות שא"א לעלות מעצמו וכו', אע"פ שעולין ע"י תפיסת ידי אדם שפיר דמי וכו'. ותדע דלענין שחיטה דבעינן כח גברא אמרינן בפ"ק דחולין השוחט במוכני שחיטתו כשרה, והתניא שחיטתו פסולה, ומשני וכו'. ואב"א אידי ואידי בסרנא דמיא,

הא מכח ראשון הא מכח שני הרי שאע"פ שהגלגל עשוי בידי אדם והאדם הוא הקובעו ופוטר את המים כדי שתתגלגל, ומ"מ מכח ראשון ואילך אין שם כח גברא וכו'. ועוד ראי' מההוא דמחט שהיא נתונה על מעלות המערה, הי' מוליך ומביא במים כיון שעבר עלי' הגל טהורה. ופי' הרא"ש ובלבד שלא יתלש הגל דאז לא הי' מטהר אלא אם יש בו מ' סאה. משמע דביש בו מ' סאה מיהת הי' מטהר אע"פ שבא מכח אדם, הואיל ולא תלשו האדם בידיו ממש אלא דחה את המים ונתלש, ורואה אני כאן שהדברים קל וחומר עכ"ל.

לפי זה הה"ד בנידון דידן שכח הפועל של המשכת המים הוא כח עלעקטרי הפועל על המכונות לשאוב ולהעלות המים. לכן אע"פ שזרם העלעקטרין מובא אל המכונות ע"י כח אדם מ"מ אין להעלות על הדעת ולומר שבשביל זה נעשה המשכת המים ע"י כח גברא, והרי כאן בן בנו של קל וחומר כמובן.

וכעין זה מתיר גם בתשו' רבנו עקיבא איגר זצ"ל לעשות מקוה ע"י מעשה חושב כדרך „אוהר ווערק" להגביה המים ע"י נענוע שלשלת, ומביא שם כמה טעמים להיתר. א. דעת הרא"ש סוף מסכת נדה דדוקא בממשיך ממקוה אבל ממעין אפילו ע"י דבר המקבל טומאה כשר. ונראה מדבריו שתופס לעיקר דעה הראשונה דסי' ר"א סעי' מ"ט דלא כיש מי שאינו מחלק בכך. ועוד מביא שם בתשו' רעק"א טעם ב' להיתרא, ומסיק שם דהמים שנמשכים ועולים

לצינור קודם שבאים למקוה לא מפסלי מדין שאין הוייתן ע״י טהרה. ועוד מבאר שם בטעם ד׳ דאם פעולת האדם היא רק גרמא שעי״ז יגביהו המים מעצמם, לא מקרי כלל הוייתן ע״י אדם, כמבואר ביור״ד סי׳ ר״א סעי׳ נ״ז בהגהה דמותר לנענע בידו מי המקוה כדי שיעשה גל מים ויעבור על גבי כלי, וכדברי הט״ז שם בס״ק ע״ג. וסיים שם בתשו׳ הנ״ל דבנידון דידי׳ עדיף. וכן יש לומר בודאי גם בנידון דידן דעדיף עוד יותר כיון שאין האדם מגביה המים בידיו ממש אלא ע״י גרמא דגרמא בלבד.

איברא דאם נרצה לסמוך בנידן דידן על טעם א׳ שמביא בתשו׳ רבנו עקיבא איגר שהיא דעת הרא״ש דבהמשכה ממעין אפילו על ידי דבר המקבל טומאה כשר כדעה הראשונה שהביא המחבר בסעי׳ מ״ט יש לכאורה לעיין. דהנה המחבר כתב שם הטעם דחשבינן לזה המקוה שממשיך המים לתוכו כאילו הוא מחובר למעין או למקוה שממשיך המים משם. וכיון דאנן מחמירין דבפסול דאורייתא בעינן שיהי׳ שיעור החבור כשפופרת הנאד כדברי הרמ״א בסעי׳ נ״ג. וכיון דהפסול של דבר המקבל טומאה הוא פסולא דאורייתא אם כן צריך לזה דוקא שהחבור יהי׳ כשפופרת הנאד, ובניד׳ דידן אין כאן חבור כשפופרת הנאד, שהרי הסילונות הממשיכים את המים לתוך הבתים הם צרים לבסוף וחלל שלהם פחות משיעור שפופרת הנאד.

אמנם י״ל בזה דהלא העיקר מה שאנו דנים הוא על המים העומדים

בהסילונות אם נפסלין מחמת שהתחלת ההמשכה לתוך הסילונות באה על ידי פעולת אדם המקבל טומאה ושוב אין חיותן בטהרה, ובזה י"ל שפיר דאין מקלקל כלל מה שבסוף הסילונות הם צרים וחלל שלהם פחות משיעור שפופרת הנאד. כיון שבהתחלת הסילונות במקום שהם מחוברים להנהר שם הם רחבים הרבה יותר. ושפיר עי"ז המים העומדים בכל הסילונות מחוברים הם תמיד בקצה הראשון אל הנהר בשיעור גדול הרבה יותר משפופרת הנאד, ועי"ז תמיד הם נטהרים ע"י ההשקה והחבור אל הנהר. ועוד יש טעם להקל בנידון דידן דכיון שהסילונות מחוברים לקרקע תו אינם מקבלים טומאה. וזאת ידוע דבשביל החשש שאין חיותן בטהרה מועיל התיקון לעשות בסוף כל הסילונות סילון שאינו מקבל טומאה בעל ג' טפחים לכל הצדדים, כגון סילון של עץ, וא"כ מסתברא דכמו שמועיל תיקון זה לחוששא שאין חיותן בטהרה מחמת שהסילונות הם מקבלים טומאה כן גם מועיל תיקון זה להחששא שאין חיותן בטהרה מהמת שיש פעולת אדם בהתחלת המשכת המים מן הנהר לתוך הסילונות. לכן י"ל דאלו הסילונות שאינם מקבלים טומאה שנעשים לבסוף כל הסילונות הם תיקון גם למה שאין חיותן בטהרה מחמת פעולת אדם בהתחלת המשכת המים לתוך הסילונות.

והנה כן יש עוד מקום עיון בזה כפי הנהוג שבסוף הסילון מחובר ברזא של מתכות הנקרא „קראן" העומד להפתח כדי להוציא

המים ולהסגר כדי לעכב המים, אם כן יש כאן ב׳ חששות מן הברזא. א׳ דכיון שהברזא יש לה בית קבול, אם כן הוה כמו מעין שמקלח לתוך כלי, דהמים נפסלין אפילו לאחר יציאתן מן הכלי כמבואר בסי׳ ר״א סעי׳ ח׳. ב׳. דכיון שהאדם הוא הפותח את הברזא להוציא המים, א״כ שוב יש החשש דאין חיותן על ידי טהרה בסוף הסילון.

וראיתי בשו״ת ח״ס תשו׳ רי״ח מביא שאלה מענין ברזא מנחושת אי יש לחוש בזה משום דאין הוית המים בטהרה. ומסיק שם בפשיטות שאין ברזא כזו מקבל טומאה. אבל אין עוד דבר ברור שכונתו על ברזא שיש לה חלל, דאולי ידבר שם על אדות ברזא שהוא כעין פקק דלית לי׳ חלול כלל. אבל הברזא שאנו מדברים בו יש לו חלול ומקום בית קבול מעט מים אולי חמור מישם.

אבל יגעתי ומצאתי שהגאון הגדול בעל פנים מאירות בשו״ת שלו ח״ב סי׳ ק״ה מביא שאלה כזו והראה שם כמה פנים להיתרא בנידון זה באריכות. ולענינו די להביא מעט מדבריו בקיצור. וז״ל נראה דאין כאן צד חומרא בעולם, חדא אף אי נימא דיש לו שם כלי לסילון זה מחמת הברזא, מ״מ לאחר שפותחים הברזא יורדים מי המעין דרך הסילון להמקוה, ובעת הפתיחה לא חשיב כלי, וגם דנטהרו המים בהשקה וכו׳. ועוד דאף אם סתום מג׳ רוחות לגמרי בהצינור, לא הוה בית קבול בשביל זה, כמו שכתב הב״י גבי ״נגלא״ שיש לה לבזבז, דוקא מד׳ רוחות אבל מג׳ לא חשוב בית

קבול. אם כן פשוט וברור דאין שום בית מיחוש לטבול במקוה כזה, דלעולם אין שם מים שאובין על המים שבסילון, דהא אף אם הוא סתום לבסוף מ״מ פתוח הוא בתחלתו ומחובר למעין, וכשפותחין הברזא לבסוף נעשה הכל חבור אחד, ואף שסותמים אח"כ, לא גרע ממקוה, ואי משום חיותן ע"י טהרה, כיון דסילון מחובר לקרקע שוב אין מקבל טומאה, והוה חיותן ע"י טהרה, וא"כ אין כאן מקום לפקפק כלל והוא דבר פשוט, עכ"ל.

והנה במה דכתב הפנים מאירות דנטהרו המים בהשקה שהמים מחוברים בהתחלת הסילון להמעין. יש לכאורה לדקדק בזה מסעיף ח׳ בסי׳ ר״א בויר״ד דכתב מעין שמקלח לתוך כלי פסול לטבול בין במים שבתוך הכלי ובין לאחר שיצאו מן הכלי. הרי דאין מועיל השקה למים שבכלי. אבל קושי׳ זו כבר דשו בה הראשונים והאחרונים האמנם שהרשב״א רוצה להתיר לטבול תוך הכלי כשיש בו מ׳ סאה. וגם הר״ש בפירושו על המשניות יחשוב לומר כן. אבל האחרונים מחמירים ומתרצים קושי׳ זו דהא דמעין שהעבירו ע״ג השוקת פסול הוא רק מטעם גזרה דרבנן. הר״ש כתב דגזרו בהו רבנן להטביל בתוכם דילמא אתו בהו לידי תקלה דפעמים שקובעים אותו במקום מוציא המים ולא יהי׳ שום חבור כשפופרת הנאד. ובפירוש הרא"ש מביא שם טעם הגזרה דילמא אתי להטביל בכלי שיש בו מ׳ סאה בלא חבור. וגם הט״ז מביא קושי׳ זו ומתרץ כן. וגם התוי״ט ובפירוש

תפארת ישראל שעל המשניות תרצו כך. והנה מטעם זה אסרו המים גם לאחר שיצאו מן הכלי, ואין זה גזרה לגזרה, דהדא גזרה היא כיון שפעם אחת חלה הגזרה על מים האלה שבתוך הכלי שאפשר לטבול בו לא יתכשרו מים האלה אף אם אח"כ יומשכו לתוך מקוה שאינו כלי. ומעתה מסתבר ומובן שפיר דגזרה זו שייך רק אם המים באים לתוך כלי שאפשר לטבול בתוכו, כשוקת. אבל בסילון אפילו אם חשוב כלי ע"י הברזא אין בו שום שייכות לגזרה כזו של טבילה בתוכו מה דלא אפשר כלל. לכן שפיר כתב הפנים מאירות דנטהרים המים שבסלון על ידי השקה למעין.

ועתה יבין כל מבין שהבעל פנים מאירות האיר פנינו בהלכה זו דאין כאן בית מיחוש כלל מצד גוף הברזא. אמנם מצד מה שהאדם פותח וסוגר הברזא, שהאדם הוא מקבל טומאה ועי"ז יש לחוש דלא מקרי תו חיותן בטהרה, מזה לא דיבר כלל בפירוש הבעל פנים מאירות. אבל האמת יורה דרכו דיש להעמיס בדבריו טעם להיתרא גם לחשש זה במה דכתב שנטהרו המים שבסילון ע"י השקה להמעין. דאף שסתום לבסוף מכל מקום פתוח הוא בתחלתו ומחובר להמעין. ולפי זה י"ל כוונת דבריו כמו שמובא לעיל בשם תשו' רעק"א שסומך עצמו על דעת הרא"ש דחומרא זו שייכא דוקא בממשיך ממקוה, אבל בממשיך ממעין, אפי' ע"י דבר המקבל טומאה ג"כ כשר. ומש"ה לא איכפת לו כלל מה שאדם פותח הברזא להוציא

המים מן הסילון להמקוה.

ולי נראה לומר בזה עוד טעמא להיתרא עפ"י מה שכתב המהרי"ק בשורש נ"ו הביאו הב"י והש"ך דמה שנדרש בתו"כ מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים, לא קאי אחפירת הקרקע שנעשית ע"י אנשים, אלא על הויית המים, שהמים צרוכין לבוא שמה בידי שמים, לאפוקי מילא בכתף. ועפ"י סברא זו מתרץ הלחם ושמלה סי' ר"א ס"ק צ"ב בשמלה, דמקשה שם האיך מהני השקה ע"י פעולת אדם, הרי בעינן שתהא המקוה נעשה בידי שמים ויתורץ שם דזה לא מקרי בידי אדם, כיון שאינו עושה מעשה בגוף מי המקוה אלא שהוא מסיר את המסך המבדיל וממילא מתכשרא המקוה בהתערבותה עם הכשרה. עכ"ל.

ועוד מצאתי כעין זה בשו"ת ח"ס חלק יור"ד תשוב' רי"ד שמדבר מן שתי אלה החששות. חשש הברזא שהיא כלי, וחשש פעולת האדם הפותח את הברזא. והוא מבטל שם שתי החששות האלה כלאחר יד. וז"ל שם, ומאי דקמן במקואות שלנו המלאים מים כשרים אפילו יותר משיעור הרבה, ואין אדם שופך בידים לתוכן מים שאובין כלל, אך מחממים מים ביורה הקבוע ונעשה מתחלה לקרקע ונקובה יותר משפופרת הנאד, אלא שקבוע בה ברזא. וכבר בארתי בקונטרס שבשעה שהברזא פתוח בטל מתורת כלי, ופותחים הברזא והמים נמשכים משם ע"י סילון מחובר מנסרים

יותר ארוך מג' טפחים ונופלין לתוך המקוה. ומה שאדם מסיר הברזא אינו מקרי הויה ע"י אדם, דאינו רק מסיר המונע והמים נמשכין מאליהן עכ"ל, עיין שם באריכות.

וא"כ הה"ד בנידון דידן י"ל כך דמה שהאדם פותח הברזא אין זה דומה לממלא בכתף. שהרי המים עומדים הכן לצאת מן הסילון ע"י כח הדוחה של מי הנהר כנזכר לעיל. והאדם הפותח את הברזא הוא רק מסיר את המסך הבדיל והמעכב בפני המים מלצאת. לכן מובן שפיר דאזדא לה החששא שאין חיותן בטהרה בשביל פעולת אדם הפותח את הברזא. וחשש השני מה שהברזא אפשר שהוא דבר המקבל טומאה. גם כן אין לחוש שהרי לזה יש עצה טובה לתקן אל הברזא צינור של עץ בסופו ומן הצינור של עץ יהיו נמשכים המים אל המקוה.

ועוד עצה אחרת יש, לבלתי נשתמש כלל עם ברזא כזו הנקרא "קראן" אלא שאפשר להשתמש בזה עם "השרויף" שנתחדש בעתים האחרונות, שהוא גלגל קטן הנקבע באמצע הסילון אשר יתגלגל ויסובב על צירו לימין ולשמאל. ועי"ז יוצאים המים מן הסילון או נתעכבים בו המים, וליכא תו בשרויף כזה שום חשש, לא חשש כלי בית קבול ולא חשש דבר המקבל טומאה.

בענין מקום מקוה המים

ועתה אחרי שנתברר הכשר המים והסילונות של "הוואסערלייטונג" נדבר עוד בענין מקום הטבילה אשר יבואו בו המים. אופן א' היותר כשר ויושר הוא לעשות מקום מקוה המים ד' כתלים כמו תיבה, און מן "צימענט" לבד, און מן בנין לבנים בחיפוי "צימענט" או בחיפוי "קאכלים" כדרך שעושים "קאפלאנע וואנעס". וזה כשר הרבה יותר מכלי שקבעו ולבסוף חקקו שמפקפקים האחרונים בהיתר שלו. ואיזה אחרונים מפקפקים בהיתר כלי שהחקיקה והקביעות נעשין כאחד. הגם שעפ"י דברי הפוסקים הראשונים אין מקום לספיקות שלהם, ובריא ושמא בריא עדיף. אמנם כל החששות של איזה פוסקים האחרונים שייכי רק באופן שנעשה כלי שלם גוש אחד ויש באפשרות לטלטל כל הכלי ממקום למקום בשלימותו אחרי שיקלקלו קביעות והתחברות הכלי להקרקע. אבל באופן זה שהכתלים של התיבה יהיו נעשים מן "צימענט" לבד או מן בנין לבנים, ורצפת

הקרקע של התיבה תהי' מן בנין לבנים וצימענט. דבזה האופן אי אפשר לטלטל כל התיבה בשלימות ממקום למקום, ודאי דאין שייך כלל לפקפק בהיתר של תיבה כזו למקוה כמבואר ביור"ד סי' ר"א סעי' ז' ברמ"א דכלי שנעשית מהרבה אבנים אין עליו כלל שם כלי. וגם הרשב"א פוסק כן בפשיטות.

אופן ב' שיהי' מקום מקוה המים כשר ג"כ בלי שום פקפוק הוא לעשות התיבה של מקוה המים ד' כתלים שלה מן קרשי עץ עבים לכל הפחות בערך ב' אצבעות. ותוך התיבה מבפנים יחפה הקרשים בטסי נחשת או בטסי בדיל בשביל הנקיון ובשביל שלא יזובו המים דרך חרכי הקרשים. ויקבע היטב התיבה אל הארץ באיזה חדר שרוצה שלא תזיז ממקומה. אח"כ יעשה בפנים התיבה קרקע מן בנין לבנים וצימענט באופן שלא יזובו כלל המים מן התיבה. עובי קרקעות התיבה די שיהי' לכל הפחות ג' אצבעות כעובי לבנה, דאף אם רק הקרקע בלבד מן בנין לבנים אין עוד על התיבה שם כלי דאין עוד באפשרות לטלטל כל התיבה בשלימות ממקום למקום.

מדת התיבה באורכה וברחבה ובגובה שלה שיהי' בה מ' סאה מים בריוח, הוא שיהי' חלל התיבה בפנים אורכה ע"ה אצבעות. ורוחב חלל התיבה יהי' כ"ח אצבעות. והגובה של כותלי התיבה יהי' מ"ג אצבעות. ואחר שיעשה בפנים קרקעת התיבה בעובי ג' אצבעות ישאר גובה חלל התיבה בפנים מ' אצבעות. ושאר הדברים

יעשה כנזכר לקמן. והטבילה בתוך התיבה תהיה בשכיבה במתיחת הגוף כעין דג השט במים כנזכר ביור"ד סי' קצ"ח סעיף ל"ז ובסי' ר"א סעיף ס"ו ובש"ע הרב כמובא לקמן.

ועל דבר שיעור גודל מקום מקוה המים שיהי' בו מ' סאה ושיהי' אפשר לטבול שם בשכיבה במתיחת הגוף כעין דג, הנה ידוע השיעור הנזכר בש"ס ופוסקים אמה על אמה ברום ג' אמות, באמה בת ששה טפחים, ועוד חצי אצבע. וראיתי כי טוב להעתיק כאן דברי הגאון הגדול צדיק וקדוש בעל התניא זצ"ל מה שכתב בשלחן ערוך שלו סוף הלכות נדה על דבר תיקון המקוה. וז"ל שם

נודע בשערים המצוינים בהלכה שגובה המים במקוה צריך ליהיות כחצי אמה ממעל לטיבורה בכדי שלא יהיו קמטים בבטנה כאשר תשוח ראשה ביותר אם היא טובלת מעומד. ולפי שקשה הדבר מאד להטיל מים חמין הרבה כ"כ למקוה, לכן ההכרח הוא שתטבל במתיחות גופה תחת המים בשכיבה כעין דג לאורך התיבה של המקוה. דהיינו שתדחוק רגליה בדופן הקצר של התיבה סמוך לשוליה. ובידיה תאחז בשליבה הסמוכה לדופן הקצר שכנגדו בשליבה התחתונה דוקא הסמוכה לשולי התיבה, כדי שלא יהי' שערה צף על פני המים אפילו משהו ח"ו. ואי לזאת צריך להיות אורך התיבה מבפנים ערך ח"י טפחים מרווחים. ורוחב השליבות באורך ערך ד' טפחים. ונשאר

אורך י"ד טפחים להתפשטות גוף האשה תחת המים. ואם היא ארוכה, יהי' ראשה על השליבה התחתונה, רק שלא יהי' שערה חוץ למים כלל. ורוחב התיבה מבפנים יהי' ששה טפחים מרווחים יותר מעט בכדי שיהי' כל שטח התיבה עולה יותר ממאה טפחים טפח על טפח, וגובה המים במקוה יותר מעט מן ז' טפחים מרווחים. ושם יעשו סימן בתיבה להזהיר הבלן הממונה על המקוה שיזהר מאד בנפשו שלא לשפוך מים חמין השאובין אל התיבה עד שיראה שמים הכשרים שבתיבה מגיעים עד הסימן, ועד בכלל. בכדי שיהי' מים כשרים ארבעים סאה בריוח ולא בצמצום. עכ"ל.

ועל פי דברי הגאון זצ"ל האלה נראה לי להחמיר כאן שיהי' בהתיבה של מקוה המים ארבעים סאה מים כשרים בריוח גדול. דהיינו כמו שכתבתי לעיל, שרוחב המקוה מבפנים יהי' שבעה טפחים שהם כ"ח אצבעות. ואורך המקוה בפנים יהי' ח"י טפחים מהווחים בערך ע"ה אצבעות. וסימן של גובה מים הכשרים מבפנים יהי' ג"כ שבעה טפחים שהם כ"ח אצבעות אחר העובי של קרקעת התיבה. ולפי חשבון זה יעלה סך כל האצבעות מרובעות של מים הכשרים בהמקוה בערך נ"ח אלף ות"ת. כי כ"ח פעמים כ"ח עולה תשפ"ד. ע"ה פעמים תשפ"ד עולה נ"ח אלף ות"ת. ואם כן יהי' תוספות מים הכשרים במקוה זה יותר מן השיעור שעל פי הדין הנזכר ביור"ד, בערך י"ד

אלף תר"פ אצבעות. ומלבד זה יהיו דופני תיבת המקוה גבוהים עוד יותר לאחר סימן הגובה, בערך י"ב אצבעות יותר כדי שיהי' מקום להמים שבתיבת המקוה להתנשא בשעת הטבילה, וגם שיהי' מקום לשפוך שמה מים רותחין להפיג הצינה אחרי שיהי' שם מים כשרים בגובה כ"ח אצבעות, ולא יצאו המים ממעל לשפת התיבה החוצה, כדי שלא יופסלו המים מחשש זוחלין, נמצא שדופני תיבת המקוה בפנים לאחר עובי קרקע התיבה יהיו גבוהים ארבעים אצבעות.

וכדי להוציא המים מן תיבת המקוה יש לעשות נקב בקרקע התיבה עם ברזא של ,,גומי" (ראבערס) כדרך שעושין בוואנעס פשוטים. או שיעשה ברזא של עץ כעין פקק. ולא שיעשה לשם ברזא של מתכות כמובא בתשו' ח"ס הנ"ל. וז"ל שם. עכ"פ אין לסמוך להקל לכתחלה לעכב יציאת המים ע"י דבר המקבל טומאה ובברזא של מתכות יש לספק, אולי הוא דבר המקבל טומאה.

ולמען יהי' נקל ליכנס לתוך תיבת המקוה טוב לעשות מבפנים התיבה להחבה אצל דופן הקצר ב' שליבות. רוחב כל שליבה די שיהי' בערך שש אצבעות. שליבה אחת יעשה במקום שמסיים הגובה של כ"ח אצבעות מן קרקעת התיבה שמבפנים. ושליבה השניה יעשה באמצע בין קרקעת התיבה ובין שליבה הראשונה, דהיינו שיהי' בערך י"ד אצבעות מן קרקעת התיבה עד שליבה התחתונה, ובין שליבה התחתונה והעליונה ג"כ יהי' בערך י"ד אצבעות. ובכן תהי' שליבה

העליונה לסימן גובה מים הכשרים שצריך להיות בתוך תיבת המקוה.
ולבעבור יהי' נקל לעשות הטבילה במתיחת הגוף בשכיבה כעין דג השט במים טוב לעשות מבפנים התיבה אצל דופן הקצר השני שכנגד השליבות שני עמודי עץ כמו קנים עומדים בשני הזוית. וצריך להעמידם שם רחוקים מעט מן הזוית, כדי שיהי' באפשרות לאחוז בידים בשני העמודים בשעת הטבילה. ובשעת הטבילה במתיחו' הגוף בשכיבה כעין דג תהיינה הרגלים תחת השליבה התחתונה, והידים יאחזו בשני העמודים, ואז יהי' נקל להכנים גם הראש תחת המים. ובאופן זה תהי' הטבילה בנקל ותעלה יפה. כי לא יהי' באופן זה החשש של קמטים בגוף. וגם כי בטבילה בעמידה יש פוסקים מחמירים שצריך להזדקר ולהגביה הרגלים בשעת הטבילה. וזאת ידוע שאין נזהרין בזה. וצריך לסמוך על ההיתר של הקדמת המים. אבל בטבילה בשכיבה במתיחת הגוף כעין דג לא שייכי חששות האלה.
עוד נראה להחמיר שהסילון של עץ המביא את המים הכשרים לתוך תיבת המקוה יהי' נמתח משופע בפנים התיבה עד הקרקע. דהיינו שראשו העליון של הסילון יתחיל לכל הפחות במקום סיום הגובה של כ"ח אצבעות, כדי שיהי' גם זה סימן על גובה המים. ויהי' נמתח משופע באופן שקצהו התחתון יגיע עד קרקעת התיבה, כדי שלא יבואו מים הכשרים לתוך התיבה בדרך ניצק מלמעלה למטה, אלא ע"י שפיכה על קרקעת תיבת המקוה ממש בלי הפסק אויר, כי עי"ז חשוב

יותר התחברות המים שבתיבת המקוה אל הנהר שהמים נמשכים משם כמו שנזכר חומרא זו בנוב"ת סי' קל"ו.

והן אמת שגם החפיפה מותר לעשות בתיבת המקוה, אבל באופן שאחר החפיפה תפתח הברזא אשר בקרקע התיבה להוציא כל מי החפיפה משם, ואח"כ יהי' נפתח הסילון להביא מים כשרים חדשים לתוך תיבת המקוה עד שיתמלא השיעור של גובה כ"ח אצבעות, שהוא שיעור ארבעים סאה בריוח גדול כנ"ל.

ובשביל להפג קרירת המים מותר לשפוך לתוך תיבת המקוה מים רותחין אחר שיתמלא השיעור של מים כשרים בגובה כ"ח אצבעות, כמה שירצה. דהיינו אפילו עד גובה עוד חמשה אצבעות. וצריך לדעת שע"י גוף הטובל ג"כ יגביהו המים בערך ג' אצבעות. ואין באפשרות שבשעת הטבילה תהי' התיבה מלאה, כי אז ישפכו המים ויזובו החוצה בשעת הטבילה, ותוכל המקוה ליפסול ע"ז מחשש זוחלין. לכן טוב שבשעת הטבילה יחסר על כל פנים בערך ה' אצבעות מלהיות התיבה מלאה אחר שיכנס בה גוף הטובל. וגם צריך להיות בשעת הטבילה אחד עומד על גבו ולראות שלא יהיו צפין כלום מן שערות הראש על פני המים. ובכן הטבילה במקוה־בית כזה היא טבילה מעולה ויפה הן בכשרות והן בנקיון.

ספר מקוה יהודה

יען כי הלכות מקואות הן כהרים התלוין בחוט השערה, ולפעמים על ידי שינוי קטן בהפרטים והדקדוקים שכתבתי יפסול המקוה, ועושה המלאכה לא ירגיש בזה. לכן אני מבקש מכל אלה שיעשו למו מקוה בית כזה שאחרי ככלות כל המלאכה יראו את המקוה לאיזה רב מורה מומחה אשר ישים עין היטב לראות אם נעשה הכל כהלכה כמו שנרשם בספר הזה. ובזכות המצוה הגדולה הזאת הנשארת לנו לקימה בארצות הגלות כמו בארצנו הקדושה שהיא שמירת הטבילה במקוה כשרה, יתקיים בנו במהרה מקרא שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם.

דברי הק׳ יהודה יודל ראָזענבערג
חופ״ק טאראנטא, קאנאדא

דער פּלאַן מיט די דינים אויף זשאַרגאָן

כדי עס זאָל זיין גרינג צו פערשטעהן, ווי אזוי אזא הויז מקוה׳לע דארף געמאכט ווערען, און אויך מען זאָל וויסען די נויטיגע דינים דערצו, האָבען מיר דאָ געשטעלט אויף זשארגאָן די נויטיגע ידיעות פון דעם פלאַן, ווי אזוי דאָס זאָל געמאכט ווערען, און אויך די נויטיגע דינים פון אזא הויז־מקוה׳לע.

א. ערשטענס דארף מען מאכען א קאסטען פון פיער ווענטלעך. דער קאסטען זאָל זיין אָדער פון בלויז צימענט, וועלכעס איז דאָס ביליגסטע, אָדער ער זאָל ווערען געמאכט פון גלאטיגע ציגעל מיט צימענט, אָדער ער זאָל ווערען געמאכט פון גראָבע גע־פיגעוועטע ברעטער, ניט וועניגער פון צוויי אינטשעס די גרעב. אויב דער קאסטען ווערט געמאכט פון ברעטער, זאָל מען דעם קאס־טען אינוועניג ארום און ארום אויסקלאפּען מיט גאלוואניזם בלעך, וועלכעס זשאווערט ניט. די בלעך זאָל גאָר ניט אוועקשטארען פון

די ווענטלעך. נאָר גאָר אונטען זאָל די בלעך ניט ווערען צוגעקלאפּט צו די ווענטלעך. נאָר זי זאָל אוועקשטארען א צוויי אינטשעס, וועלכע זאָלען אריינקומען אין דער דנאָה (פלאָר) וואָס וועט געמאכט ווערען אין קאסטען, כדי עס זאָל זיך דאָרט ניט מאכען קיין שפּעלטעל, דורך וועלכען די וואסער קאָן אויסרינען.

ב. קיין אלטע בלעך, קיין אלטע טשוועקעס, קיין אלטע שרויפען טארען ניט בענוצט ווערען צו דעם מקוה־קאסטען, נאָר זיי דארפען זיין נייע ניט קיין גענוצטע.

ג. דער מקוה־קאסטען דארף האלטען אינוועניג : די לענג 75 אינטשעס, די ברייט 28 אינטשעס, די הויך 43 אינטשעס.

ד. אינוועניג פון מקוה־קאסטען דארף זיין איןביידע ווינק־לען ביים קאפּ־ווענטעל, דאָס הייסט וואו עס דארף קומען דער קאָפּ פון מענש ביי א ליגעדיגע טבילה, זאָל דאָרט אריינגעשטעלט ווערען צוויי הילצערנע וואלעקלאך, פון גראָבע שטעקענס, וועלכע זאָלען שטעהן אביסעל אבגערוקט פון די ווענטלעך אזוי, אז בשעת טבילה זאָל מען קענען אָנהאלטען זיך מיט ביידע הענד ביי די צוויי וואלעקלאך, כדי די טבילה זאָל קאָנען גרינג געמאכט ווערען.

ה. ביי דעם פיס־ווענטעל, דאָס הייסט וואו די פיס פון מענש װעלען אויסקומען בשעת די ליגעדיגע טבילה, זאָל אינוועניג ווערען אריינגעזעצט צוויי טרעפּלעך (שטיגלעך) אראב צו געהן

אויף זיי. פון דער דנאָה (פלאָר) וואָס וועט געמאכט ווערען אין מקוה קאסטען ביז צום ערשטען אויבערשטען טרעפּעל זאָל זיין פונקט 28 אינטשעס. דאָס צווייטע טרעפּעל זאָל קומען אין דער־מיט פון דער דנאָה (פלאָר) ביז צום אויבערשטען טרעפּעל. דאָס הייסט אז פון דער דנאָה (פלאָר) ביז צום אונטערשטען טרעפּעל זאָל זיין נאָהענט פון 14 אינטשעס. און צווישען דעם אונטערשטען טרע־פּעל ביז צום אויבערשטען טרעפּעל זאָל אויך אזוי אויסקומען נאָהענט פון 14 אינטשעס, און פון דער זוים ביז צום ערשטען טרעפּעל זאָל זיין 12 אינטשעס. די ברייט פון די טרעפּלאך איז גענוג צו זעקס אינטשעס. די גרעב פון די טרעפּלאך איז גענוג צו איין אינטש. דאָס אויבערשטע טרעפּעל זאָל זיין ביים פּיס־ווענטעל, און דאָס צווייטע אונטערשטע טרעפּעל זאָל זיין אָבגערוקט פון פּיס־ווענטעל זעקס אינטשעס.

ז. דעם מקוה קאסטען קען מען אנידערשטעלען אין וועלכען חדר מען וויל. מעג זיין אויף א פלעט, אָדער אין באדע צימער אָדער אין סעלער, אבער נאָר עס זאָל דאָרט קענען צו קומען די פּייפּ וואָס פיהרט אריין וואסער פון סטריט, וועלכעס ווערט געצויגען נור פון א גרויסען טייך, ניט פון א ברונען. אויב עס איז א הילצער־נער קאסטען זאָל מען איהם גוט פערפעסטיווען אויף דעם ארט, אז ער זאָל זיך ניט קענען רוקען, נאָר ער זאָל דאָרט שטעהן פעסט.

ז. נאכהער זאָל מען מאכען אין מקוה־קאסטען א געמויערטע דנאָה (פלאָר) פון דריי אינטשעס די גרעב. די דנאָה (פלאָר) קען געמאכט ווערען אָדער פון ציגעל מיט צימענט, אָדער פון קאכלים מיט צימענט. די דנאָה (פלאָר) מוז זיין גוט צוגעפאסט צו די ווענטלעך פון מקוה־קאסטען, ווייל די וואסער טאר ניט רינען. אויב די וואסער רינט ארויס איז די מקוה פסול. און דארום איז גוט צו מאכען ביי א הילצערנעם קאסטען, וואָס איז אינוועניג אויסגע־שלאָגען מיט בלעך, אז די בלעך זאָל גאָר אונטען ווערען אריינגע־בויגען אַ צוויי אינטשעס אין צימענט אריין פון דער דנאה (פלאָר), כדי עס זאָל זיך ניט מאכען קיין שפאלט ארום דער דנאָה (פלאָר).

ח. אין דער דנאָה (פלאָר), נעבען פיס־ווענטעל, אָדער נעבען קאָפּ־ווענטעל, זאָל געמאכט ווערען א לאָך מיט א הילצער־נעם צאפּען, מען זאָל קענען ארויסלאָזען די וואסער פון מקוה־קאסטען. דער צאפּען קען אויך זיין געמאכט פון ראבער (גוממי), אזוי ווי עס איז געמאכט ביי געוועהנליכע וואנעס, דורך דעם וואָס עס ווערט צו קאָנעקטעט א פייפעל צו דער גראָבער פייפ, וואָס פיהרט ארויס די אומריינע וואסער פון הויז. אצינד נאָך דעם וואָס איז געמאכט געוואָרען אין מקוה־קאסטען די דנאָה (פלאָר) פון דריי אינט־שעס די גרעב, דארף אויסקומען אינוועניג די הויך פון מקוה־קאסטען נאָר 40 אינטשעס.

ט. די פייפ וואס פיהרט אריין טייך וואסער פון סטריט אין דער רום (שטוב), וואו דאס מקוה'לע ווערט געמאכט, זאל ווערען אריינגעצויגען אין מקוה־קאסטען, בעסער איז ביים פיס־ווענטעל אין א ווינקל, ביז צום ערשטען טרעפעל. דאס הייסט צוועלף אינטשעס. און צו דעם אייזערנעם פייפעל זאל ווערען קאנעקטעט א הילצערנע פייפ פון עטליכע און דרייסיג אינטשעס, וועלכע זאל ווערען אריינגעשטעלט משופע פון דעם אייזערנעם פייפעל ביז צו דער דנאה (פלאר) פון מקוה קאסטען, אזוי אז די הילצערנע פייפ זאל אנריהרען ביידע טרעפלאך ביי דעם זייטיג ווענטעל פון מקוה־קאסטען, און די הילצערנע פייפ זאל ווערען גוט צוגעפאסט צום זייטיג ווענטעל מיט צוויי קלאמבערעס.

י. אויב עס איז שווער צו בעקומען אזא לאנגע הילצערנע פייפ קאן עס ווערען פון עטליכע טיילען צוזאמען געשרויפט. אויך קען דאס געמאכט ווערען פון 4 ברעטלעך, וועלכע האלטען אין דער גרעב צו 1 אינטש. צוויי ברעטלעך פון די פיער זאלען האלטען אין דער ברייט צו דריי אינטשעס. די אנדערע צוויי זאלען האלטען צו איין אינטש קוואדראט. און די לענג פון די 4 ברעטלאך זאל זיין זא ווי אויבען ווערט גערענקט עטליכע און דרייסיג אינטשעס. דאס זאל ווערען צוזאמען געקלאפט פעסט מיט הילצערנע פלעקלעך, אזוי אז פון אינווענינג זאל זיין דער חלל איין אינטש אויף אן אינטש

קוואדראט. און די הילצערנע פייפ זאָל ווערען אריינגעשטעלט משופע אזוי, אז איין עק זאָל ווערען קאָנעקטעט צום אייזערנעם פייפעל, און דער הינטערשטער עק זאָל גרייכען ביז צו דער דנאָה (פלאָר) פון מקוה־קאסטען.

יא. אין דעם אייזערנעם פייפעל וועלכעס ווערט אריינגע־צויגען א שטיקעל אין מקוה־קאסטען, זאָל ווערען אריינגעזעצט אביסעל העכער פון מקוה־קאסטען א קראן, צום פערהאלטען און צום אריינלאָזען די וואסער אין מקוה־קאסטען. דער קראן זאָל זיין פון א רעדעל מיט א שרויף, וועלכעס ווערט אריינגעזעצט אין פייפעל אריין. אז מען דרעהט לינקס געהט די וואסער ארויס, און אויב מען דרעהט רעכטס, ווערט די וואסער פערהאלטען.

יב. דער שיעור מקוה פון ארבעים סאה איז, עס זאָל אריינקומען אין מקוה־קאסטען די כשר'ע קאלטע וואסער פון סטריט דורך די הילצערנע פייפ ביז 28 אינטשעס הויך. דאָס הייסט אז די כשר'ע וואסער זאָל זיין הויך גלייך מיט דעם אויבערשטען טרעפעל, וואו די הילצערנע פייפ הויבט זיך אָן. נאכהער מעג מען שוין דאָרט אריינלאָזען הייסע קאָכעדיגע וואסער, צו פון א באָילער צו פון עפעס אנדערש, וויפיעל מען וויל, דהיינו ביז נאָך 5 אינטשעס הויך. אָבער בעפאָר איידער עס ווערט אריינגעלאָזט די כשר'ע קאלטע וואסער ביז 28 אינטשעס הויך, טאָר מען ניט אריינלאָזען

קיין אנדערע וואסער. מען קאָן אויך די וואסעער דערוואַרעמען דורך אן עלעקטרישען אפּאראט. אָדער דורך גליהענדיגע שטיינער און גליהענדיגע שטיקער אייזען. מען קאָן אויך דערוואַרימען די וואסער, אויב דאָס מקוה׳לע ווערט געמאכט אין א סעלער וואו עס איז דאָ פוירנעס קען מען איינפיקסען א ווארא־פּראַנט אין די פוירנעס מיט א באָילער, וועלכעס קען היים מאכען די וואסער פון מקוה׳לע. מען קאָן אויך היים מאכען די וואסער פון מקוה׳לע דורך א קליינעם גאז באָילער.

יג. מען מעג מאכען די חפיפה (אויסצוואַגען) אויך אין דעם זעלבען מקוה׳לע מיט ווארעם וואסער, ווי דער שטייגער איז. אָבער מען זאָל וויסען אז די וואסער פון דער חפיפה ווערט פסול און מען מוז די חפיפה וואסער אין גאנצען ארויסלאָזען, און נאכהער זאָל מען אריינלאָזען פרישע כשר׳ע וואסער ביז 28 אינטשעס הויך.

יד. ביים טובל זיין דארף מען זיך אויסציהען אין מקוה׳לע ליגענדיג אויף׳ן בויך, אזוי ווי א פיש שווימט. די פיס זאָלען אויסקומען אונטער די טרעפּלעך. און מיט די הענד זאָל מען זיך אָנהאלטען, ניט זעהר פעסט, ביי די צוויי הילצערנע שטעהענדיגע וואָלעקלעך, וועלכע שטעהען אריינגעפּאסט פעסט איןביידע ווינקלען פון קאָפּ־ווענטעל, אזוי אז נאָר דער קאָפּ אליין זאָל ארויס

שטיירען פון וואסער. די לאנגע האָר פון קאָפּ זאָלען ווערען ארונ־טערגענומען אונטער די גאמבע. דאן מאכט מען די ברכה, און מען טהוט באלד דעם קאָפּ אויף אראבלאָזען אויף א רגע אין גאנצען אין וואסער אריין, וועלכעס קומט גאנץ לייכט אן, פונקט אזוי ווי ביי א שטעהענדיגע טבילה, און דאן איז שוין די טבילה פארטיג, כשר וישר.

טו. עס איז גלייך, אז בשעת טבילה זאָל עמיצער שטעהן און אכטונג טהאָן, אז עס זאָל ניט ארומשווימען קיין האָר פון קאָפּ אויף'ן וואסער. ווארען אויב איין האָר שווימט אויף'ן וואסער און איז ניט אריינגעקומען אונטער'ן וואסער איז די טבילה קיין טבילה ניט. אָבער דורך דעם וואָס עמיצער וועט שטעהן דערביי און אכטונג טהון קאָן מען וויסען זיכער אז די טבילה איז גוט געוועזען, און דער זכות פון די גרויסע מצוה טבילת נשים אין א כשר'ע מקוה וועט געוויס מגין זיין אויף אונז אידען, מען זאָל ניצול ווערען פון אלע צרות, און מען זאָל ברענגען אויף די וועלט גוטע דורות, און מען זאָל דערלעבען צו זעהען ישועות ונחמות, עס זאָל זיין ובא לציון גואל במהרה בימינו, אמן.

ספר מקוה יהודה

איך בעט זעהר די יעניגע וואָס וועלען לאָזען מאכען אזעלכע הויז־מקוה׳לעך, זאָלען ווייזען צו א רב אדער צו א ריכטיגען בן תורה, ער זאָל נאכקוקען צו עס איז אזוי ריכטיג געמאכט געוואָרען מיט אלע פרטים ודקדוקים, ווי דאָ אין דעם ספר איז אָנגעשריבען. און אויב עס געפינט זיך אזעלכע וואָס וועלען אפשר נאָך ניט אזוי גוט פערשטעהן פינקטליך ווי אזוי אזא מקוה׳לע דארף געמאכט ווערען, כאָטש זיי וועלען שוין האָבען ביי זיך דאָס ספר, דאָן זאָלען זי זיך מיט מיר אדורכשרייבען, וועל איך זיי שיקען דורך פאָסט אַ סאמפעל פון א קליין הילצער׳ן מקוה׳לע מיט אלע פרטים ודקדוקים, נאכהער וועלען זיי שוין געוויס גוט פערשטעהן, און זיי וועלען שוין אין קיין זאך ניט האָבען דעם מינדסטען צווייפעל, נאָר זיי וועלען וויסען אז עס איז אזוי זיכער כשר.

דברי המחבר הרב יודל ראָזענבערג,
חופ״ק טאראנטא, קאנאדא.

דפוס ביוּוער, טאראנטא, קאנאדא.